

'PREMIJER PLENKOVIĆ JE BIRAO svoje 'generale' i zato je odgovoran za neuspješnu i sporu obnovu'

Tekst DRAGAN ĐURIĆ Fotografije SAŠA ZINAJA/NFOTO

S Rajkom Bunjevac, predsjednicom Hrvatske komore arhitekata, razgovarali smo u povodu ovih dana održanog sastanka stručne radne skupine za odabir zamjenskih kuća nakon potresa s ministrom graditeljstva Darkom Horvatom. Tek se sada, godinu dana nakon potresa, ozbiljno razgovaralo o projektnom zadatku i načinu odabira idejnih rješenja za obnovu kuća na Baniji. Dogovoreno je raspisivanje novog javnog poziva na koji će se javiti potencijalni projektanti, ali nije precizirano kada će se to dogoditi. Kako nas je izvijestila Rajka Bunjevac neposredno nakon sastanka, Ministarstvo graditeljstva i Središnji državni ured za obnovu trebaju razriješiti pravne elemente vezane uz javnu nabavu, a to nije predmet kojim se ta stručna radna skupina bavi.

„Ništa više od toga ne mogu reći jer smo na polovici dogovora, ali postignuta je suglasnost da će se ići u raspisivanje novog javnog poziva. Ne znamo još kada će to biti, jer Ministarstvo i Središnji državni ured nisu definirali proceduru nakon odabira najkvalitetnijih rješenja. Inzistirali smo na tome da najkvalitetnija rješenja idu u razradu tipskih projekata. Najprije treba raspisati javni poziv, a u njemu definirati razdoblje u kojem će se projekti zaprimati. Tek onda žiri može odabrati ono što će smatrati najkvalitetnijim projektima. Sastali smo se i sa žirijem, ali razgovarali smo samo o tekstu javnog poziva“, rekla je Rajka Bunjevac ekskluzivno za Nacional.

Sve se to događa nakon što je Bojan Baletić, dekan Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu, 18. prosinca prošle godine demonstrativno najavio napuštanje Stručnog savjeta za obnovu. Baletić se na taj korak odlučio zbog već obavljenog netransparentnog odabira tipskih kuća za Baniju, a da uopće nije bila konzultirana struka. Zato je prošloga tjedna državni tajnik Gordan Hanžek, čelnik Središnjeg državnog ureda za obnovu, poništio i natječaj za izgradnju 60 kuća na Baniji. Doduše, natječaj je službeno poništen zbog cijene izgradnje tih tipskih kuća od 1700 eura po kvadratu.

NACIONAL: Održali ste novi sastanak s ministrom Darkom Horvatom kako bi se prevladali nesporazumi s arhitektima i zastoj s obnovom nakon potresa na Baniji i u Zagrebu. Što se očekivalo od tog sastanka?

Nakon ostavke dekana zagrebačkog Arhitektonskog fakulteta Bojana Baletića u Savjetu za obnovu, a podržale su ga u tome sve strukovne udruge uz ocjenu da proces obnove nije bio dobar, moram priznati da je sa Stožerom za obnovu iz Petrinje i u Ministarstvu prostornog uređenja i graditeljstva održan niz sastanaka. Dogovoreno je da će se od sada ići u transparentne postupke odabira najkvalitetnijih rješenja putem raspisivanja javnih poziva za prikupljanje arhitektonskih idejnih rješenja zamjenskih obiteljskih kuća i arhitektonskih natječaja za više stambene zgrade. To sam osobno predlagala još 2. siječnja prošle godine. Međutim, tek sada je moj prijedlog prihvaćen, a stručna recenzentska skupina koju čine eminentni hrvatski arhitekti, inženjeri građevinarstva, strojarstva i predstavnici

navodno, nije bila činjenica da je taj posao trebala dobiti tvrtka u vlasništvu sina gospodina Peteka, poduzetnika kompromitiranog u aferi Janaf, nego je sporna bila cijena gradnje: 1700 eura po četvornom metru.

Logika odabira tih kuća očito je bila po principu „poklonjenom konju ne treba gledati u zube“. Naime, riječ je bila o projektnim rješenjima koja je ponudila jedna udruga donirajući nekoliko kuća na Baniji. Ali ta teza jednostavno ne stoji. Kao što su ti projekti navodno bili donirani tako je i Arhitektonski fakultet iz Zagreba ponudio projekte 20 zamjenskih kuća također besplatno, a njihova idejna rješenja bila su zgotovljena još u ožujku prošle godine. Ne mogu vjerovati da od tih 20 projekata zagrebačkog fakulteta nijedno rješenje nije zadovoljilo kvalitetom. Ne znam uopće koji su bili kriteriji za odabir projekata, a ne zna se ni tko ih je odabrao. Arhitektonska kvaliteta odabrane pojedinačne obiteljske kuće izuzetno je važna jer će se ona, kao tipsko rješenje, multiplicirati u stotinama primjeraka u prostoru i imati na njega izuzetan utjecaj.

NACIONAL: Dekan zagrebačkog Arhitektonskog fakulteta Bojan Baletić povukao se iz Savjeta za obnovu nakon potresa upravo zbog izbora tipskih kuća za obnovu na Baniji bez suglasnosti tog fakulteta. Kako to objašnjavate?

Nije bio samo u tome problem. Svi arhitekti, čak i arhitekt iz Ministarstva kulture u Savjetu za obnovu - dakle, bez obzira na instituciju iz koje dolaze - podržali su dekana Bojana Baletića, koji je najavio ostavku na članstvo u Savjetu. Zašto su ga podržali? Zato što su se negativno očitovali o rješenjima tipskih obiteljskih kuća koja je prihvatio Središnji državni ured za stambeno zbrinjavanje. Riječ je o projektima dviju obiteljskih kuća i jedne stambene zgrade, koji su odabrani bez konzultacija s ikim iz stručnog dijela Savjeta za obnovu.

NACIONAL: Pa kako to uopće komentirate?

To vrijeda zdrav razum. Želja je svih arhitekata da se prostor koji se obnavlja nakon potresa iskoristi za povratak života uz poboljšanja u tom prostoru. Da ljudi ostanu na svojim imanjima, u svojim stambenim ugradovima, da žive uređenijim i kvalitetnijim životom. Da taj prostor bude infrastrukturno kvalitetniji za život, bio taj život urban ili ruralan. Važno je da ljudi dobiju dodatnu infrastrukturu,

'U ZAPOVJEDNOM smislu, ako se premijeru pripisuju uspjesi, onda ista logika vrijedi i za neuspjehe. U tom smislu, postoji piramida odgovornosti u kojoj su Vlada i premijer Andrej Plenković najodgovorniji'

Ministarstva kulture, odabrat će najkvalitetnija rješenja. U obzir bi došli i prijedlozi zagrebačkog Arhitektonskog fakulteta, ali i drugi pristigli radovi. Iz tih bi se prijedloga onda odabrale zamjenske kuće - po tri urbana i tri ruralna tipa - a potom bi se išlo u razradu tipskih projekata. Odabrala bi se tipska rješenja, a onda bi se ona prilagođavala konkretnim lokacijama na kojima bi se gradile kuće.

NACIONAL: Bili ste žestoki kritičar postojećeg odabira zamjenskih tipskih kuća za čiju je izgradnju već bio raspisan natječaj. Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje čak je prošloga tjedna poništio raspisani natječaj za gradnju 60 tipskih kuća, a razlog,

Hrvatska komora
arhitekata

interview **Rajka
Bunjevac**

▶ VAŽNO JE DA LJUDI DOBIJU DODATNU INFRASTRUKTURU, DRUŠTVENU I KOMUNALNU, DA OSTANU ŽIVJETI U SVOJIM DOMOVIMA ŽIVOTOM DOSTOJNIM ČOVJEKA U 21. STOLJEĆU. NE KAO ŠTO SE ŽIVJELO U 19. STOLJEĆU, JER DOBAR DIO TIH ZGRADA NA BANJI ZASTAO JE NEGDJE U 19. STOLJEĆU', KAŽE RAJKA BUNJEVAC

**PREDSJEDNICA
HRVATSKE KOMORE
ARHITEKATA** Rajka
Bunjevac govori o sastanku
stručne radne skupine
za odabir zamjenskih
kuća nakon potresa s
ministrom graditeljstva
Darkom Horvatom nakon
što je poništen natječaj za
izgradnju 60 tipskih kuća
na Banovini

društvu i komunalnu, da ostanu živjeti u svojim domovima životom dostojnim čovjeka u 21. stoljeću. Ne kao što se živjelo u 19. stoljeću, jer dobar dio tih zgrada na Baniji zastao je negdje u 19. stoljeću. Želimo da ljudi žive na suvremen način bez obzira na to bave li se poljoprivredom ili nekom drugom djelatnošću.

NACIONAL: Jesu li se arhitekti iz Savjeta za obnovu pobunili i zato što je bio ignoriran program zagrebačkog Arhitektonskog fakulteta pod naslovom „Projektiraj tipična kuća nakon potresa“, namijenjen potresom pogođenoj Baniji?

Na prvom sastanku poslije potresa u Petrinji na kojem su bila i dvojica dekana, fakulteta arhitekture i građevine, kao i predsjednice komora arhitekture i građevine, predložila sam da rješenja za zamjenske obiteljske kuće i zamjenske zgrade idu preko natječaja ili javnog poziva, kao što je to bilo učinjeno nakon poplave u Gunji 2014. godine. Na tom je sastanku taj prijedlog odmah bio odbijen. Za obnovu Gunje pozvali smo arhitekta da predloži idejna rješenja, a onda je stručni žiri ocijenio koja su rješenja najkvalitetnija. Potom su ta rješenja išla u razradu.

NACIONAL: Zašto je taj vaš prijedlog odbijen?

Taj je plan bio odbijen, posebice od Željka Uhlira, državnog tajnika u Ministarstvu prostornog uređenja i graditeljstva. Obrazlagao je to pričom da je Ministarstvo imalo problema s projektantima čija su rješenja bila odabrana kao najkvalitetnija za obnovu Gunje. Kad smo vidjeli tu njegovu reakciju, dekan Baletić je ponudio da njegov fakultet izradi projekte idejnih tipičnih rješenja. Tako je bilo dogovoreno još početkom prošle godine, odmah nakon potresa na Banovini. Nakon toga smo imali i dva sastanka u velikoj predavaoni Arhitektonskog fakulteta.

NACIONAL: Što je bilo dogovoreno na sastancima?

Na jednom sastanku Hrvatska gospodarska komora pozvala je građevinske firme za zidanu gradnju, a na drugom je pozvala sve firme koje proizvode montažne objekte uključujući drvo, sendvič konstrukcije, čelik, kao i montažne betonske konstrukcije. Ti su se sastanci održali potkraj siječnja i početkom veljače prošle godine. Bilo je tada dogovoreno da će Arhitektonski fakultet sjeći s izvođačima za gradnju tih kuća, da se tipska rješenja prilagode i na njihove tehnologije. Tada se govorilo i o cijeni od najviše tisuću eura po kvadratu, a trebalo je napraviti modele zidane konstrukcije i montažne predgotovljene kuće od drveta, betona i metala. Ideja je bila i da se kao pilot projekt izvede po jedna kuća svakog tipa na konkretnim parcelama. Dekan Baletić i njegov fakultet ta su rješenja završili još u ožujku prošle godine da bi se potom već u svibnju 2021. sva ta rješenja okupila i objavila knjizi u tiskanom izdanju.

NACIONAL: Koliko je za zastoj u obnovi nakon potresa ne samo Banije, nego i Zagreba, odgovoran ministar graditeljstva Darko Horvat? Oporba u Saboru traži njegovo razrješenje i opoziv.

Ministar Darko Horvat ušao je u proces obnove nakon što su okviri Zakona već bili totalno krivo postavljeni. Nažalost, on je preuzeo i nastavio taj

➤ ZA OBNOVU GUNJE POZVALI SMO ARHITEKTE DA PREDLOŽE IDEJNA RJEŠENJA, A ONDA JE STRUČNI ŽIRI OCIJENIO KOJA SU RJEŠENJA NAJKVALITETNIJA. POTOM SU TA RJEŠENJA IŠLA U RAZRADU, REKLA JE RAJKA BUNJEVAC

okvir i koncept obnove. Arhitektonska struka se i prije njegova dolaska negativno očitovala o konceptu Zakona, kao što su se svojedobno negativno i unisono očitovali o projektu „Manhattan“ gradonačelnika Milana Bandića. Znači, sve arhitektonske udruge i organizacije, od naše Hrvatske komore arhitekata i Arhitektonskog fakulteta preko Udruge hrvatskih arhitekata i DAZ-a sve do Udruge hrvatskih urbanista, ukazivale su na loš koncept obnove koji je onda pretočen u loše i neprovedive propise. Tome su se nadodale još i nejasne nadležnosti i organizacijska struktura obnove, što je dodatno proizvodilo nejasnoće, blokade, a ponekad i sukobe koje smo mogli pratiti i u medijima. Uz sve to, evidentno je da smo uz svu silnu državnu administraciju, za koju se mnogo puta govori da je prekobrojna, sada uočili da je za obnovu nedostatna, odnosno neadekvatna za taj iznimno veliki i važan posao. Što se tiče smjene ministra Horvata, to je sada vruća politička tema u koju se ne bih htjela miješati. Političke borbe i smjene neka se odvijaju u nekoj drugoj areni, izvan ove arhitektonske. Mi želimo kvalitetan koncept cjelovite obnove, jasna pravila igre i provedivi zakon, uključivanje struke u sve faze procesa, dobru organizaciju obnove na svim razinama, odgovornost i transparentnost. Bez obzira na to je li riječ o ministru ili premijeru.

NACIONAL: Ne želite spekulirati o smjeni ministra Horvata, ali postoji li odgovornost premijera?

'MINISTAR DARKO HORVAT ušao je u proces obnove nakon što su okviri Zakona već bili totalno krivo postavljeni. Nažalost, Horvat je preuzeo i nastavio taj okvir i koncept obnove'

Postoji odgovornost cijele Vlade, a to onda znači i premijera Plenkovića. Uostalom, premijer je birao svoje „generale“, odnosno ministre i državne tajnike, pa i one koji su odgovorni za proces obnove. U zapovjednom smislu, ako se uspjehe pripisuje Vladi i premijeru, onda ista logika vrijedi i za neuspjehe. A obnova je neuspješna, spora, ljudi se osjećaju zaboravljeno. U tom smislu, postoji piramida odgovornosti u kojoj su Vlada i premijer Andrej Plenković najodgovorniji. Kao osoba, ali i kao arhitektica, bila bih neizmjerljivo sretna da se o obnovi govori kao dobro organiziranom i uspješnom procesu koji brzo i efikasno vraća život u naše potresom pogođene dijelove zemlje. I svakako ću se i s ove pozicije predsjednice Hrvatske komore arhitekata maksimalno potruditi da sa svoje strane damo doprinos da ova godina bude bitno drugačija u smislu obnove i vraćanja nade našim sugrađanima na Baniji, ali i dijelovima Zagreba pogođenim razornim potresom.

NACIONAL: A što je konkretno radila Komora arhitekata u pripremi obnove od potresa na Baniji?

Komora je prije svega odmah nakon potresa okupila arhitekta volontere koji su se pridružili kolegama građevinarima u brzim pregledima zgrada na terenu, opremila ih i osigurala. Sudjelovali smo sa svojim očitovanjima i stručnim mišljenjima na prijedloge svih zakonskih i podzakonskih akata vezanih uz potres. Nakon toga smo još u ožujku prošle godine izradili dokument Programi obnove naselja kojim smo predložili kako pristupiti obnovi naselja ili dijela naselja i kako napraviti odabir modela kuće za svako pojedino naselje. Trebalo je sagledati svako pojedino naselje, uzeti u obzir odredbe prostornih planova, potrebnu infrastrukturu, cestu, vodovod, kanalizaciju. Za pojedina naselja trebalo bi odabrati određeni tip zamjenske kuće prilagođen okolišu, a onda to urbanistički posložiti.

NACIONAL: Je li takav dogovor bio postignut na Savjetu za obnovu?

Prijedlog dokumenta Programi obnove naselja pripremila je Hrvatska komora arhitekata u ožujku prošle godine, a osobno sam to tada prezentirala i ministru Darku Horvatu, kao i Stožeru civilne zaštite u Petrinji. Arhitektonski fakultet u Zagrebu je

napravio zbirku modela kuća u elektronskom obliku, a u svibnju je bila tiskana i knjiga. Ministarstvo je sve to znalo, a onda je nastao muk koji je trajao sedam mjeseci. Očekivali smo da će naše ideje o programiranju i organizaciji obnove ući u izmjene i dopune prvog programa mjera, odnosno, u izmjenu i dopunu zakona, što se nije dogodilo. Ni zakon, a ni program mjera nije jasno definirao kako provesti obnovu planski i organizacijski. Kvalitetniji pristup organizaciji obnove podrazumijevao bi da jedan izvođač obnavlja sve kuće u jednom selu ili dijelu naselja, istom ili sličnom tipologijom, umjesto da se radi kuća po kuća.

NACIONAL: Dekan Baletić me je uvjeravao da bi, da je vaš koncept bio prihvaćen, do kraja prošle godine bilo završeno i useljeno barem četrdesetak kuća na Baniji. Smatrate li to realnom procjenom?

Sigurno se već nešto moglo odraditi i useliti ljuđe da nas se htjelo poslušati. Ponavljam, Programe obnove naselja napravili smo još u ožujku prošle godine. Da se išlo u razradu odabranih projekata tipskih kuća do lipnja, a odabir izvođača obavio u srpnju, prošle jeseni već se moglo početi graditi, a do kraja godine neke od tih kuća bile bi gotove i ljudi bi se uselili.

NACIONAL: Gdje je nastao problem u takvom pristupu obnovi?

Očito je Središnji državni ured krenuo svojim putem neovisno o Ministarstvu. Obnova se kroz različite institucije različito provodi. Postoji nekoliko vertikala koje provode obnovu, a među njima je malo ili nimalo koordinacije. Nešto provodi Ministarstvo, nešto Fond za obnovu, nešto Središnji državni ured za stambeno zbrinjavanje, a za javne objekte to rade njihovi vlasnici. Lokalna samouprava radi to za objekte u svojem vlasništvu, vrtiče, škole. Isto rade i županije kao vlasnici npr. srednjih škola. Dio objekata je pod Ministarstvom kulture. Postoji veliki broj institucija koje nemaju ujednačene kriterije i to je zagušilo sustav. Zakon o obnovi je toliko nejasan da se ne zna kojim će se postupkom ići u realizaciju, pa se to otkriva u hodu.

NACIONAL: Zašto se ne zna postupak rekonstrukcije u Zagrebu?

U rekonstrukciju se krenulo najprije u jednom smjeru temeljem Zakona o gradnji, a poslije se s donošenjem Zakona o obnovi krenulo u drugom. Time se, nepotrebno, stvorio paralelni sustav izrade projektne dokumentacije i gradnje, čije će se posljedice dugo osjećati. Naš je prijedlog bio da se projektiranje radi temeljem Zakona o gradnji, samo da za obnovu nije potrebno ishođenje građevinske dozvole. Arhitektonska struka, uključujući i našu komoru, Udruženje hrvatskih arhitekata, Udruženje hrvatskih urbanista i zagrebački Arhitektonski fakultet, predlagala je da se Zakonom o obnovi definira i središnje tijelo koje će voditi postupak obnove. To se izmjenama Zakona o obnovi nije dogodilo. Nismo otkrivali toplu vodu. Zavod za obnovu grada Dubrovnika osnovan je nakon potresa 1979. godine. On je proveo obnovu Dubrovnika nakon tog potresa potkraj sedamdesetih, ali i obnovu nakon ratnih razaranja devedesetih godina u Domovinskom ratu.

Taj Zavod za obnovu Dubrovnika samo je nastavio raditi svoj posao.

NACIONAL: Kako je to bilo učinjeno nakon poplave u Gunji i okolici u vrijeme vlade Zorana Milanovića?

U Gunji je obnovu provodilo Ministarstvo prostornog uređenja i graditeljstva, a Hrvatska komora arhitekata provela je javni poziv za izbor najkvalitetnijeg arhitektonskog rješenja. Razlika je u tome što je u Gunji bilo znatno manje zgrada u obujmu obnove. Radilo se o dvjestotinjak kuća. Sada se govori o više od tisuću zamjenskih objekata na Baniji, pa je posao znatno obimniji i zahtjevniji. Ne znam precizno o koliko se objekata radi u Zagrebu i okolnim županijama. Isto tako, Fond za obnovu Vukovara osnovan je nakon mirne reintegracije. Sva obnova Vukovara provučena je kroz taj fond. Imali su jasan sustav i metodologiju, znalo se tko što radi.

NACIONAL: Nakon slične katastrofe, velike poplave u Zagrebu 1964. godine, problem je riješen za dvije godine. Nastalo je naselje montažnih kuća u Retkovcu u Dubravi, a dio ljudi dobio je gradilišta za obiteljske kuće u naselju Dubec do kojeg danas vozi tramvaj...

Nakon poplave, u samo tri godine, sagrađena su cijela nova naselja na Knežiji i Srednjacima. Moja obitelj se već 1967. godine uselila u stan u jednoj od novoizgrađenih zgrada na Knežiji. Moji susjedi na Knežiji bile su obitelji poplavljenih. Danas nismo poplavljeni, ali smo sigurno žestoko uzdrmani zbog načina na koji se odvija obnova nakon potresa.

NACIONAL: U godini prije poplave, 26. srpnja 1963. godine, u ranim jutarnjim satima, bio je i veliki potres u Skoplju magnitude 6,1 po Richтеру. Poginulo je više od tisuću ljudi, a 3000 ih je bilo ozlijeđeno. Dvije trećine glavnog makedonskog grada bilo je srušeno sa zemljom, a do kraja 1964. bilo je sagrađeno više od 14.000 novih stambenih jedinica i postale su domovi za 70.000 stanovnika. Skoplje je nakon potresa potpuno promijenilo svoj izgled, postalo je novi grad.

Toga se ne sjećam, ali znam mnogo o tome. Naime, rodila sam se godinu dana kasnije, a te 1963. u glavnom makedonskom gradu okupili su se mnogi svjetski arhitekti, među kojima je najugledniji bio Kenzo Tange, japanski arhitekt svjetskog glasa. Bila sam kasnije u Skoplju i ostalo mi je u sjećanju u to vrijeme izgrađeno nacionalno kazalište. To je projektirala moja bivša firma, Biro 71 iz Ljubljane. Bila

sam u toj firmi kao vrlo mlada arhitektica te sam jedna od projektantica nikada dovršene sveučilišne bolnice u Blatu.

NACIONAL: U čemu je, dakle, osnovni problem s obnovom na Baniji? Je li problem u Zakonu o obnovi?

Zakon o obnovi se u zadnjim izmjenama i dopunama fokusirao na pojednostavljenje administrativnog dijela prijave za obnovu. Tu je bilo uočeno usko grlo, ali ponovo Zakon nije sagledao obnovu kao cjeloviti proces. Arhitekti su upozoravali na to da obnovu treba sagledati kao široki proces, cjelovitu urbanu obnovu i cjelovitu obnovu zgrada, i u Zagrebu i u drugim potresom pogođenim krajevima. A zakon je koncipiran samo za konstruktivnu obnovu. Arhitekti sagledavaju zgrade kao cjeline pa jedini razumiju sve probleme i mogu ponuditi cjelovita rješenja.

NACIONAL: Mislite li tu i na primjer brze obnove zgrade u Jurišićevoj u kojoj je stan Zvonimira Frka-Petešića, predstojnika Ureda premijera Plenkovića?

Ne znam do koje je mjere tamo išla obnova i je li bila cjelovita ili nije, ali i to je bila jedna zgrada u Zagrebu koju je trebalo obnoviti. Međutim, Zakon je s ovim izmjenama i dopunama rekao da će konstruktivno obnoviti zgrade i ništa više od toga. Svi drugi aspekti zgrada - zaštita od požara, obnova instalacije i pročelja, higijena, zdravlje, okoliš, pristupačnost invalidima - nisu sagledani niti će biti financirani. Arhitekti su tražili da se sve zgrade projektiraju za cjelovitu obnovu, a da se projektom definiraju logične faze kako bi vlasnici mogli znati što sve na svojoj zgradi trebaju obnoviti i planirati obnovu u fazama. Tako bi u jednoj fazi bila konstruktivna obnova s jednim troškovnikom, a u ostalim fazama radila bi se ostala obnova ovisno o različitim izvorima financiranja.

NACIONAL: Zašto Ministarstvo nije imalo povjerenja u vas arhitekate i vaše prijedloge?

Imam dojam da Ministarstvo i Vlada nisu kapacitirani sagledati problem u cjelini. Ne vide širu sliku i samo gledaju na obnovu konstrukcije, kao da je to jedini temeljni zahtjev za građevinu. Govorila sam da nećemo obnavljati samo konstrukciju nekog krovišta, nego ćemo ga, valjda, i zaštititi od požara. Ne mora se to platiti iz sredstava za obnovu od potresa ako nema novca, ali dozvolite da to isprojektiramo po važećim propisima, pa neka vlasnici zgrade ocijene važnost tog zahvata i osiguraju sredstva iz drugih izvora. Tražili smo da projekti budu za obnovu cijele zgrade, a ne samo za konstrukciju. Dobili smo odgovor da ih to ne interesira. Smatrali smo da grad treba urbanistički obnoviti, napraviti u njemu reda, a ne samo obnavljati kuće. Treba obnavljati cijele gradske blokove, ulice, dati im novu kvalitetu i bolje sadržaje.

NACIONAL: Zar se tako ne obnavlja Blok 19 u četvorkutu Frankopanska-Dalmatinska-Medulićeva-Ilica?

To je samo jedan od prijedloga koje je izradio Arhitektonski fakultet sa suradnicima. To je ispravan pristup, ali ne može se napraviti odmah. Za takav projekt potrebni su vizija razvoja grada i široki konsenzus vlasnika nekretnina, gospodarstvenika, politike, struke i građana, koji bi tako dobili novu kvalitetu života u svom gradu.

'OBNOVA SE KROZ RAZLIČITE institucije različito provodi. Postoji nekoliko vertikala, a među njima je malo ili nimalo koordinacije. Nešto provodi Ministarstvo, nešto Fond za obnovu, nešto Središnji državni ured'